

ทิมนิสิต มศว เข้ารอบ 5 ทีมสุดท้าย บั้นฝืน เดอะบัณฑิต ผ้าไหมบุญพื้นถิ่น ภูมิไทยศุภลิน บั้นสรรคศิลป์

โครงการ ผ้าไหมบุญพื้นถิ่น ภูมิไทยศุภลิน บั้นสรรคศิลป์ แผ่นดินสู่สากล (Green Silk Green Jewelry) ของตัวแทนจาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เข้ารอบ 5 ทีมสุดท้ายของโครงการ “บั้นฝืน เดอะบัณฑิต ปี 3” พื้นที่ฝึกชีวิตสำหรับปัญญาชน ซึ่งได้นำเสนอโครงการเพื่อชุมชนในหัวข้อ “สืบสานงานหัตถศิลป์”

นางสาววิมลธรรมา ศักดิ์วรกุลชัย นิสิตชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาอัญมณีและเครื่องประดับ คณะวิทยาศาสตร์ มศว นำเสนอโครงการต่อ คณะกรรมการว่า “ในนามของคนรุ่นใหม่ที่มีใจอยากจะพัฒนาทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย เราจึงมีนโยบายว่า ‘ใช้ของไทย พัฒนาคนไทยให้ก้าวไกล สร้างความภาคภูมิใจในไทยสู่สากล’ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ขอแนะนำ ‘นวัตกรรมหมู่บ้านหัตถศิลป์สากล’ ผ้าไหมบุญพื้นถิ่น ภูมิไทยศุภลิน บั้นสรรคศิลป์ แผ่นดินสู่สากล (Green Silk Green Jewelry) โดยนวัตกรรมนี้ จะยึดแนวทางต้นแบบหมู่บ้านของศูนย์ศิลปาชีพในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ โดยมีพื้นที่แลกเปลี่ยนชุมชนคือ อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว โดยสาเหตุที่เลือกอำเภอนี้เพราะว่า จังหวัดสระแก้วเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษของประเทศไทย โดยมีกิจการเป้าหมาย 13 กิจการ ซึ่งโครงการของเรามีความสอดคล้องถึง 2 กิจการ คือ การพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ และการพัฒนาเครื่องประดับยาถม อีกประการหนึ่งคือ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีวิทยาลัยโพธิวิชชาลัย ซึ่งตั้งอยู่ในจังหวัดสระแก้ว ได้มีการลงพื้นที่ในชุมชนอยู่เสมอ ภูมิหลังของชุมชน ด้านสังคมในจังหวัดสระแก้วจะมีผู้สูงอายุและวัยเด็กโดยส่วนมาก เพราะวัยกลางคนจะเดินทางเข้าเมืองหลวงเพื่อทำงานหารายได้ ทำให้เชื่อมโยงไปถึงสภาพเศรษฐกิจที่มีการพัฒนาน้อยเพราะไม่มีบุคคลวัยทำงาน และยังเล็งเห็นถึงอาชีพเกษตรกรของชาวสระแก้ว ที่นิยมปลูกมันสำปะหลัง ทำให้เชื่อมโยงถึงปัญหาสิ่งแวดล้อม เพราะหลังจากเก็บเกี่ยวหัวมันสำปะหลังไปขายแล้ว คนในชุมชนยังไม่มีความรู้ในการกำจัดใบมันสำปะหลังที่ดีจึงเลือกใช้การเผาทำลายและทำให้เกิดมลพิษทางอากาศ”

นายอดิรุจ พีรวัดณ์ นิสิตชั้นปีที่ 4 สาขาวิชาอัญมณีและเครื่องประดับ คณะวิทยาศาสตร์ มศว นำเสนอว่า “จุดเด่นการพัฒนาในโครงการของเรา จะแบ่งการพัฒนาออกเป็น 3 หมู่บ้าน คือ บ้านหนองคลอง ผลิตยาถมปราศจากสารตะกั่วจากนวัตกรรมของมศว โดยสาขาวิชาอัญมณีและเครื่องประดับได้ลงพื้นที่ไปสอนและแลกเปลี่ยนความรู้ ทฤษฎีกับชาวบ้านในชุมชน เพื่อต้องการพลิกฟื้นเครื่องถม/ยาถม ที่เป็นศิลปะประจำชาติให้กลับคืนสู่สังคมอีกครั้งหนึ่ง โดยเมื่อปี พ.ศ.2554 นานาชาติได้ออกกฎหมายส่งออกสินค้าเครื่องประดับที่มีสารตะกั่ว ทำให้ยอดขายของเครื่องถมลดลงเป็นจำนวนมาก เราจึงได้ลงไปสอนชุมชนตั้งแต่กระบวนการคิด ผลิต ขั้นตอนแรกจนถึงขั้นตอนสุดท้าย และสิ่งที่สำคัญคือ เราได้คิดค้นเครื่องประดับของชุมชน โดยการนำอัตลักษณ์ของจังหวัดสระแก้ว คือ ดอกแก้ว มาทำและได้นำสินค้าที่ทางชุมชนผลิตนำออกสู่สังคมผ่านงานวิจัยขายได้ ที่มีพลเอกประยุทธ์เป็นหัวหน้างานอีกด้วย”

นายศุภชัย คำตัน นิสิตชั้นปีที่ 1 สาขาออกแบบแฟชั่น (การออกแบบทัศนศิลป์-การออกแบบแฟชั่น) คณะศิลปกรรมศาสตร์ มศว ร่วมนำเสนอว่า “ถัดมาคือหมู่บ้านแผ่นดินเย็น มี ‘ไหมอีรี่’ เป็นจุดเด่น ไหมอีรี่เรียกได้ว่าเป็นไหมบุญพื้นถิ่น ภูมิไทยศุภลิน ก็คือการทำไหมโดยไม่ต้องฆ่าตัวไหมจึงสามารถคืนวงจรชีวิตให้ตัวไหมได้กลายเป็นผีเสื้อและกลับมาเป็นไหมได้อีกครั้ง ไหมอีรี่เป็นไหมป่าสามารถปรับตัวได้ทุกสภาพแวดล้อม เมื่อนำมาทอเป็นผ้าฝืนจึงสามารถปรับตัวได้ทุกสภาพอากาศเช่นกัน ไหมอีรี่เป็นที่ต้องการในระบอบอุตสาหกรรมแบบป้อนอย่างมาก เพราะว่าไหมอีรี่เป็นด้ายปั่น แต่น่าเสียดายที่คุณค่าและคุณสมบัติของไหมอีรี่ไม่สามารถตอบแทนรายได้ของครัวเรือนได้มากพอ เราจึงได้ลงไปสำรวจถึงปัญหาและพบว่า ปัญหาคือ 1.ยังไม่มีการทำลายผ้า มีเพียงแคสตีพื้นเท่านั้น 2.การทอยังไม่เรียบร้อย ยังมีปุ่มบวม 3. ชุมชนยังไม่มีอำนาจมากพอในการต่อรองกับผู้จ้างผลิต เราจึงนำความรู้จากเอกออกแบบแฟชั่นและโครงการของเราเข้าไปแลกเปลี่ยนและพัฒนาลายผ้า โดยนำ ปราสาทสด๊กก๊อกธม อัตลักษณ์ประจำจังหวัดสระแก้ว มาทำเป็นลายผ้าโดยวิธีการมัดหมี่ และจะทอให้หนามากยิ่งขึ้นเพื่อเพิ่มมูลค่าและคุณค่าให้สูงขึ้น

อีกหนึ่งพื้นที่ที่ได้ลงไปสำรวจคือ หมู่บ้านภักดีแผ่นดิน ในหมู่บ้านมีผลิตภัณฑ์กระเป่าที่ทำจากผ้าขาวม้า แต่ยังมีปัญหาคือชุมชนยังไม่มีมีการเพิ่มมูลค่าของสินค้า ดังนั้นเอง เราจึงได้มีการคิดค้นนวัตกรรมตัวใหม่ขึ้นมาเพื่อทั้ง 3 หมู่บ้าน

แนวทางการต่อยอดเพื่อเพิ่มความยั่งยืน แบ่งออกเป็น 2 แนวทาง คือช่วงระยะสั้น และช่วงระยะยาว

ช่วงระยะสั้น จะทำผลิตภัณฑ์ที่มีชื่อว่า Green Silk Green Jewelry โดยมีจุดเด่นคือ การร่วมแรงร่วมใจกันพัฒนาของทั้ง 3 หมู่บ้าน ที่จะมารวมกลุ่มกันแลกเปลี่ยนความรู้และผลิตสินค้าออกมาเป็นกระเป่า โดยกระเป่านี้จะทำจากผ้าไหมอีรี่ และมีอะไหล่ที่ทำจากชิ้นงานยาถม เพื่อเพิ่มยอดขายและเพิ่มมูลค่าของสินค้า โดยจะเห็นได้ว่าในกลุ่มผู้ผลิตไหมอีรี่ เริ่มแรกจะมีต้นทุนในการผลิตที่ใกล้เคียงกับราคาขาย ทำให้ได้กำไรน้อย โดยผ้าไหมสีพื้นปกติจะขายได้ราคาเมตรละ 160 บาท แต่เมื่อมี

การพัฒนาลายผ้าเพิ่มขึ้นราคาขายจะเพิ่มสูงถึงเมตรละ 400 บาท และจากการต่อยอดมาเป็น Green Silk Green Jewelry กลุ่มที่ขายผ้าไหมจะได้ราคาสูงขึ้นถึงเมตรละ 800 บาท

เราได้คิดต่อยอดไปในระยะยาว โดยจะจัดทำให้จังหวัดสระแก้วกลายเป็น Local alike หรือการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนโดยชุมชนเพื่อชุมชน วิธีการนี้เป็นผลดีต่อทั้งชุมชนและนักท่องเที่ยว เพราะชุมชนจะได้รับรายได้โดยตรงเข้าสู่ชุมชนเพื่อนำเงินไปพัฒนาอย่างตรงจุด และนักท่องเที่ยวก็จะได้รับข้อมูลที่แท้จริงจากคนในชุมชนจริง ๆ ไม่ใช่จากไกด์ที่เข้ามาเพื่อหวังผลประโยชน์จากชุมชนนั้น ๆ

การพัฒนาที่นิสิตได้รับจากโครงการครั้งนี้ ในฐานะตัวแทนจากนิสิตที่เรียนสาขาการออกแบบแฟชั่น ผมมองว่าในปัจจุบันนี้ คนที่เรียนหรือหลงใหลในแฟชั่น ไม่ว่าจะเป็นผู้ผลิตหรือผู้บริโภคเองก็ตาม จะสนใจในสินค้าหรือสิ่งของที่มาจากต่างประเทศ จะมองสินค้าจากต่างประเทศเป็นอันดับแรก ซึ่งจะเป็นปัญหาที่ทำให้วัฒนธรรม หัตถกรรม หัตถศิลป์ของไทยที่มีมาช้านาน เสื่อมหายไป ผมมองว่าถ้าหากเราเริ่มปลูกฝังจิตสำนึกของคนเรา โดยการให้คิดว่า หากคนไทยทำ คนไทยใช้ ก็จะเป็นความยั่งยืน ผมจึงอยากเป็นเยาวชนคนหนึ่งที่น่าศิลปวัฒนธรรมไทยมาผสมผสานเข้ากับงานฝีมือ เพราะหากการออกแบบผสมกับช่างฝีมือ เราจะได้ออกมาเป็นนวัตกรรมใหม่เหมือนกับโครงการของเรา และผมเชื่อว่าโครงการของเราจะสามารถตอบโจทย์ทั้งในประเทศและออกสู่สากลได้ด้วยครับ”

Comments จากคณะกรรมการ

1. เงินกับคุณภาพงานที่ได้ออกมามันไม่ค่อยตรงกันเท่าไร สิ่งสำคัญที่คุณต้องเอาเงินหรือกองทุนนี้ไปใช้คือ เอาไปค้นคว้า ไปทำออกแบบ ไปหาซอฟต์แวร์ใหม่ หรือจ้างผู้เชี่ยวชาญมาช่วยดู เช่นนั้นแล้วจะช่วยให้เกิดผลตอบแทนที่สูงขึ้น ในเรื่องของผลิตภัณฑ์ผมชอบมาก เพราะเป็นอะไรที่น่าสนใจและมีเรื่องของมิติสิ่งแวดล้อม มิติของสังคมเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย และสามารถทำอะไรได้อีกหลายอย่าง เชื่อมโยงกับสิ่งอื่น ๆ ได้ด้วย เช่น เครื่องถัก ไม่ได้จำเป็นต้องเป็นสีขาว-ดำเสมอไป สามารถทำให้มีสีสันได้ด้วย และมันจะสามารถถักไปได้ก็หลายอย่าง เช่น แหวน ขาม ของเล่น พวงกุญแจ และตลาดมันจะกว้างมากยิ่งขึ้น และประเด็นต่อมาคือ เมื่อตลาดกว้างแล้วเราจะตอบสนองต่อตลาดได้อย่างไรบ้าง อย่างผ้าทอที่ทลายใหม่โดยวิธีมัดหมี่ เดือนหนึ่งคุณทำได้กี่ผืน ปัจจุบันมันยากที่จะทำให้ได้ในปริมาณมากในเวลาจำกัด แต่ประเด็นคือ เรามีคอมพิวเตอร์ เรามีความรู้ เรามีการออกแบบ เรารู้ว่าคนทอไม่สามารถทอได้จำนวนเยอะมาก ๆ แนนอน การถักลายจึงไม่สามารถทำได้ แต่เมื่อเรามีคอมพิวเตอร์ มีการออกแบบจากคอมพิวเตอร์ถ่ายทอดลงไปในกรทอ มีคนคอยควบคุมกระบวนการในการทอไม่ใช่แค่ให้คอมพิวเตอร์ทำ แต่ให้คนเป็นหลัก ในประเทศไทยใช้การทอผ้าที่ใช้ลายจากคอมพิวเตอร์เยอะมาก ต้องหาองค์ความรู้ดู ใส่ตรงมีไปตลาดจะได้ขยายใหญ่ ผมคิดว่ามันมีทางไปได้เยอะ และผมคิดว่า SE ที่คุณพูด ถ้าเกิดคุณลงมือทำจริง ๆ ปี 4 คุณกล้าออกมาทำอะไรไหม? นี่คือบทพิสูจน์ว่า คุณคิดว่างานนี้สำเร็จไหม Have a skin in a game คุณเอาเนื้อคุณใส่ลงไปในเกมนี้มันแสดงว่าคุณมั่นใจว่าสิ่งนี้สำเร็จแน่

2. ชอบ Concept SE ทั้งโลกต้องการอันนี้มาก ๆ ชอบความเป็นไทยที่ใส่ลงไปในทุกอย่าง ชอบความทันสมัยและความกระตือรือร้น คิดว่า 3 สิ่งนี้รวมกันแล้วสมบูรณ์แบบมาก ๆ สิ่งที่ทำหายก็คือ “ต้องทำให้มันเกิดขึ้นจริงให้ได้”

3. ชอบความเป็นคนรุ่นใหม่ การนำเสนอมีความชัดเจน มีลักษณะของการรักสิ่งแวดล้อม แต่ในฐานะที่เราเป็นคนรุ่นใหม่ เวลาที่เราทำหรือพัฒนาผ้า วิธีคิดก็คือคิดออกข้างนอก อย่าคิดแค่วนอยู่ในชุมชน ต้องพัฒนาชุมชนนำออกสู่ข้างนอกให้ได้ ดังนั้นวิธีการที่เราจะนำเสนอหรือพัฒนาขึ้นมา อย่าเอาลายที่คนข้างนอกไม่ได้ใช้ เราต้องคิดให้คนข้างนอกหรือตัวเราเองใช้บนพื้นฐานของเขามาทำ ก็คือไหมอริ แต่ว่าการนำเสนอของเราต้องใช้ความเป็นคนรุ่นใหม่ใส่เข้าไป และนำออกข้างนอกให้ได้ วิธีคิดคือ เราต้องทำให้ของในชุมชนนี้นำออกไปขายข้างนอกให้ได้ ไม่ใช่ขายให้กับคนใน อย่างที่ 2 คือ เวลาที่เราทำผลิตภัณฑ์เราต้องมองในแง่ของมูลค่าเพิ่ม ตัวกระเป๋านี้ใช้ได้ แต่ตัวสายถักมองแล้วไม่อยากจะซื้อ มันทำให้ตัวกระเป๋าทิ้งไปเลย เราต้องใช้สิ่งที่เป็นเรา เป็นคนรุ่นใหม่ ใส่ลงไปแล้วนำออกข้างนอก และมันจะสร้างรายได้ให้กับชุมชน สิ่งที่เราคิดและพัฒนามา มันก็จะเดินไปได้

4. ปัญหาที่เห็นคือ การที่เราผสมวัดจาก 2 แหล่ง เช่น การนำเครื่องเงินมาผสมกับเครื่องผ้า อาจทำให้เกิดปัญหาหากวัตถุดิบอันใดอันหนึ่งมันสะดุด มันจะทำให้ผลผลิตออกมาดีได้ยาก ยังมีตัวแปรเยอะ ยังมีปัญหาอีก อยากฝากให้ระวังตรงนี้ และจากแนวคิดตรงนี้ เชื่อว่าน่าจะไปได้ดี หากมีการเพิ่มการตลาดออนไลน์มาเสริมด้วย เพราะสินค้าประเภทเครื่องประดับนั้นเวลาขาย มักขายด้วยเนื้อหา คือ การนำเสนอรูปแบบ ต้องสวยต้องดี การบอกที่มาที่ไป วัสดุที่ใช้มีกระบวนการผลิตที่แตกต่างจากอย่างอื่นอย่างไร ซึ่งลักษณะเครื่องเงินเช่นนี้ หากไปเดินตามตลาดจตุจักร ก็จะเจอเยอะแยะทั่วไป แต่เราจะต้องทำให้มันแตกต่างจากคนอื่น ๆ เช่น เรอบอกว่าเราไม่มีสารตะกั่ว อันนี้ก็เป็นจุดขายที่ดีแล้ว แต่หากเรานำเสนอไม่ดี จุดขายที่ดีก็จะไม่ถูกนำเสนออยู่ดี ดังนั้นการขายของแบบนี้เนื้อหาเป็นสิ่งที่สำคัญมาก ๆ ทั้งรูปภาพ คำบรรยายภาพ ที่จะอธิบายว่าที่มาที่ไป

กระบวนการการผลิตเป็นอย่างไร ทำไมมันถึงปลอดภัยดี ลักษณะเช่นนี้หากอธิบายไปก็จะช่วยให้โอกาสประสบความสำเร็จของโครงการมีสูงขึ้น

5. เสริมเรื่องการนำเสนอ เราต้องทำให้คนรู้ให้ได้ว่า นี่คือการทดลองปลอดภัย เพราะวางอยู่เฉย ๆ คนอาจจะมองว่าเป็นของเหลือ เพราะสิ่งเหล่านี้เรารู้แต่คนอื่นไม่รู้ เราจึงต้องทำให้คนอื่นรู้ว่านี่คือสิ่งที่มีความแตกต่างมีมูลค่าเพิ่มและมีสิ่งที่น่าสนใจอื่น ๆ

ยินดีกับนิสิต มศว ทั้ง 3 คน ที่ยกทีมกันไปเข้าร่วมโครงการ “ปั้นฝัน เดอะบั้นจิต ปี 3” ร่วมกันระดมความคิด สร้างสรรค์โครงการพัฒนาชุมชนจังหวัดสระแก้ว เพื่อลุ้นเป็น 1 ใน 5 ทีมสุดท้ายที่จะได้รับเงินสนับสนุนในการทำโครงการต่อไป

ข่าว-ภาพข่าว โดย

ภัทรพร หงษ์ทอง

ผศ.ดร.ศิริวรรณ วิบูลย์มา.

ผศ.ดร.ขจีพร วงศ์ปรีดี

นิสิตฝึกงาน สาขาภาษาเพื่ออาชีพ ชั้นปีที่ 2 คณะมนุษยศาสตร์

แหล่งข้อมูล :: PR SWU ประจำวันที่ 23 มิถุนายน 2559